

HelpKrok

by j.helpNNU

Новоутворення

Тема: Новоутворення

Новоутворення – це патологічний процес, представлений аномальним розростанням клітин у вашому організмі, що призводить до утворення ущільнення, маси або набряку.

В основі Новоутворення лежить порушення нормального контролю за ростом, поділом і диференціюванням клітин, часто через зміни в їхньому генетичному апараті.

Новоутворення поділяються на дві основні категорії:

1. Добрякісні Новоутворення:

- Зазвичай ростуть повільно.
- Залишаються локалізованими (на одному місці).
- Не проникають у навколишні тканини.
- Не поширюються на інші частини тіла (не дають метастазів).
- Зазвичай не становлять загрози для життя, але можуть викликати проблеми, якщо тиснуть на життєво важливі органи.

2. Злоякісні Новоутворення (рак):

- Можуть рости швидко.
- Здатні проникати та руйнувати навколишні тканини.
- Можуть поширюватися на інші ділянки тіла, утворюючи метастази.
- Є серйозною загрозою для здоров'я і життя.

Етіологія пухлин: причини виникнення

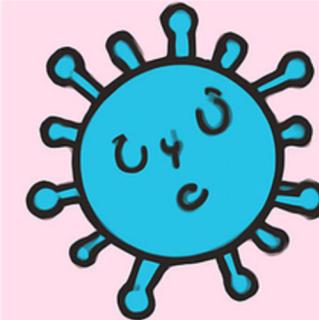
Генетичні та хімічні фактори

Мутації в ключових генах та вплив зовнішніх канцерогенів (хімічних, фізичних, біологічних) запускають процес трансформації клітин.

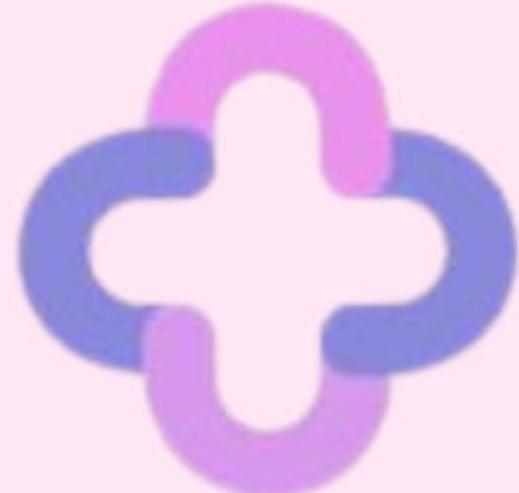
Інфекційні агенти

Деякі віруси, наприклад, Епштейна-Барр (EBV), можуть асоціюватися з розвитком лімфом та інших злойкісних новоутворень.

Фактори способу життя

Хронічні запальні процеси, куріння, незбалансоване харчування та шкідливі умови праці значно підвищують ризик.

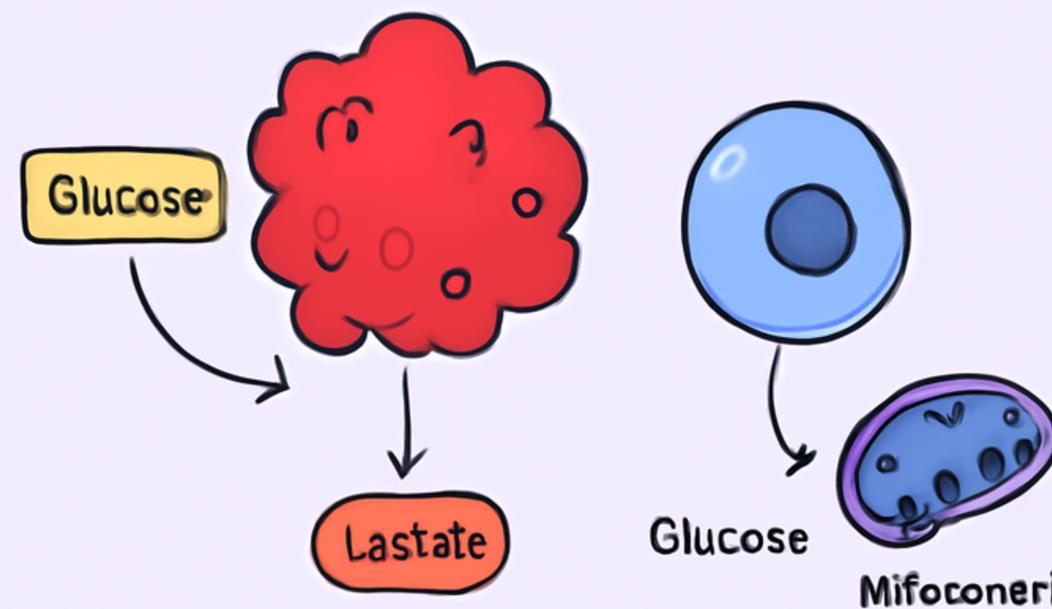

Характеристика обміну речовин у пухлинах

Обмін речовин у пухлинах відрізняється від нормальних клітин через особливості енергетичних процесів, що відбуваються в них. Одна з основних характеристик — це посилене гліколізна активність (ефект Варбурга), при якому клітини пухлин отримують більшу частину енергії через анаеробне розщеплення глюкози, навіть коли доступний кисень. Це дозволяє пухлинним клітинам виживати в умовах гіпоксії, що часто спостерігається в середині пухлини.

У нормальних клітинах основним процесом енергетичного обміну є окислювальне фосфорилування в мітохондріях, яке забезпечує набагато більшу кількість енергії за одну молекулу глюкози. Також важливими процесами в пухлинних клітинах є активація синтезу ліпідів, амінокислот і нуклеотидів, що підтримують швидкий поділ і ріст клітин пухлини.

Пухлинні клітини часто мають змінений метаболізм, що дозволяє їм більш ефективно адаптуватися до умов низької кількості кисню та високої потреби в поживних речовинах.

Види пухлинної атипії

Атипія у медицині, особливо в патології та цитології, – це термін, що описує клітини, які мають морфологічні характеристики, що відхиляються від норми при дослідженні під мікроскопом.

Це означає, що клітини виглядають аномально за формою, розміром, структурою, особливостями ядра або швидкістю поділу.

Цитологічна атипія

Характеризується порушенням форми та розміру клітин (плеоморфізм), збільшенням ядерно-цитоплазматичного співвідношення та гіперхромією ядер.

Тканинна атипія

Проявляється втратою диференціювання клітин (анаплазія) та порушенням нормальної архітектури тканини (наприклад, інвазивний ріст).

Генетична нестабільність

Включає значні хромосомні аберації, анеуплоїдію та високий рівень мутацій, що забезпечують пухлині адаптивну перевагу.

Мутаційний та епігеномний канцерогенез

Мутаційний шлях

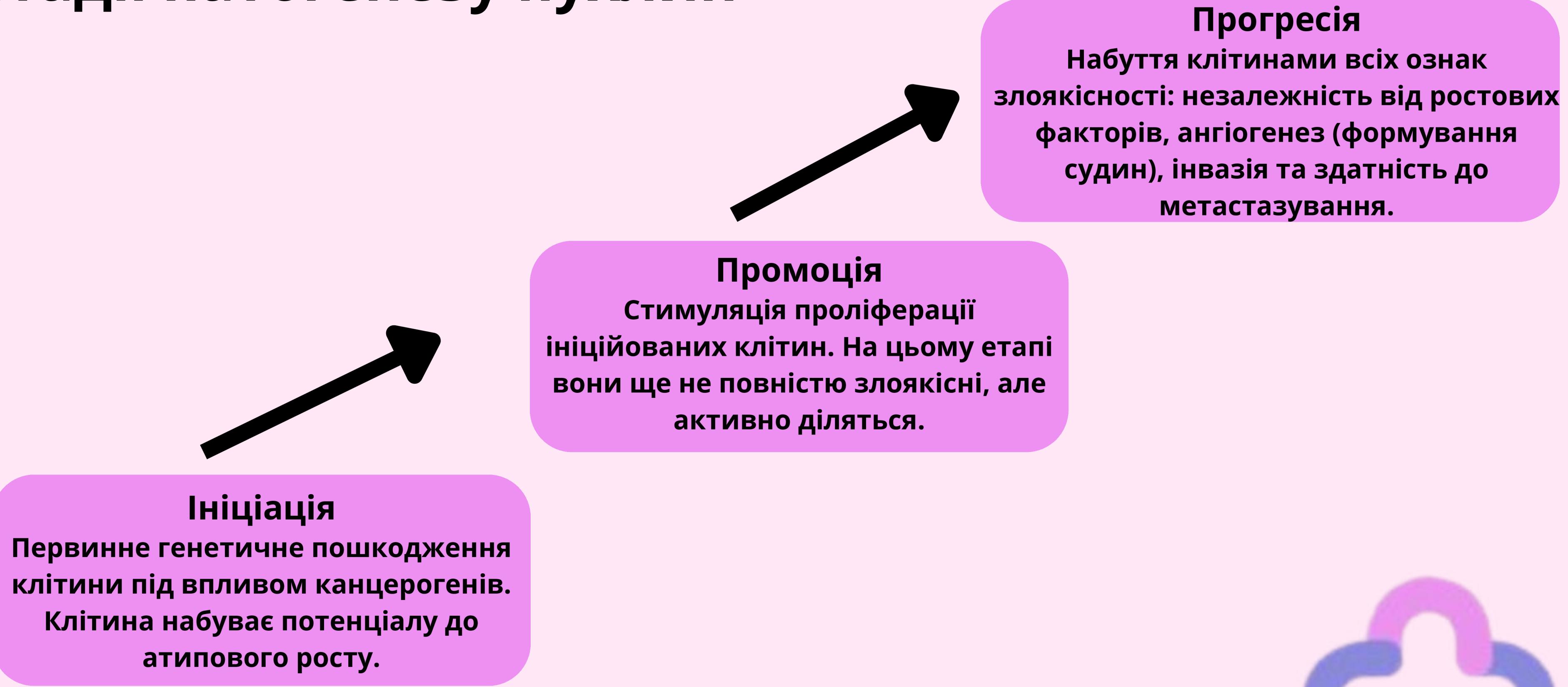
- Соматичні мутації в protoонкогенах (наприклад, RAS) перетворюють їх на активні онкогени, що стимулюють проліферацію.
- Мутації в генах-супресорах пухлин (p53, Rb) призводять до втрати контролю клітинного циклу та апоптозу.
- Накопичення мутацій є ключовим фактором прогресії пухлини.

Епігенетичний шлях

- Аномальне метилювання ДНК може вимкнути гени-супресори пухлин, сприяючи злоякісному росту.
- Модифікації гістонів змінюють структуру хроматину, впливаючи на експресію генів, що контролюють проліферацію та диференціювання.
- Взаємодія генетики та епігенетики забезпечує складний механізм запуску канцерогенезу.

Стадії патогенезу пухлин

Цей багатоетапний процес може тривати роками і вимагає послідовного накопичення змін.

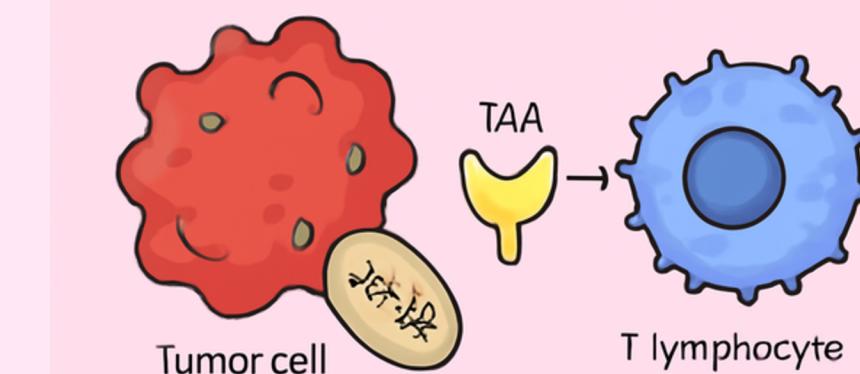
Імунологія пухлини: тумор-асоційовані антигени, імунний нагляд.

Тумор-асоційовані антигени (ТАА) - це специфічні білки, що експресуються пухлинними клітинами і відрізняють їх від нормальних; вони можуть бути розпізнані імунною системою, зокрема Т-лімфоцитами.

Механізми втечі:

Пухлина пригнічує імунну відповідь через вивільнення імуносупресивних цитокінів. Експресія контрольних точок (наприклад, PD-L1) «виключає» активність Т-кілерів, забезпечуючи «імунний нагляд».

Імунний нагляд — це здатність імунної системи постійно моніторити та знищувати потенційно злоякісні клітини до їх клінічної маніфестації.

Механізми метастазування

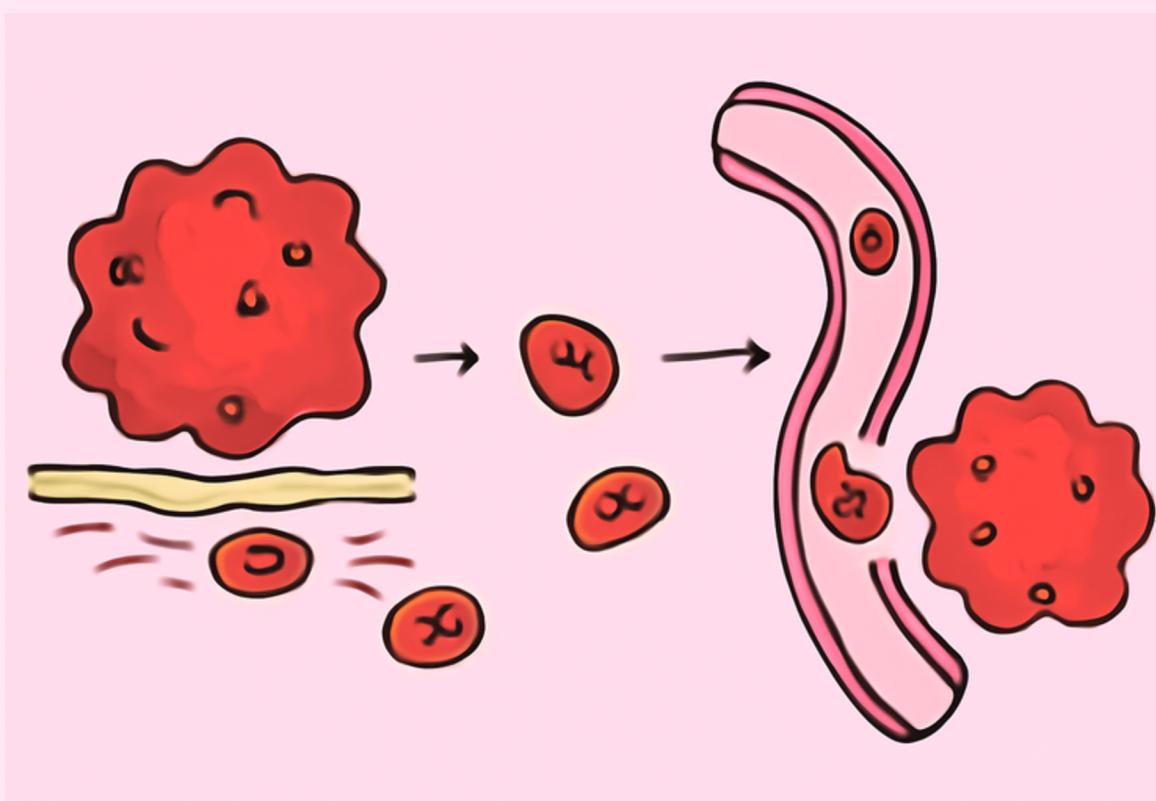
Метастазування — це складний, багатоступеневий процес, що є основною причиною смерті онкологічних пацієнтів.

Інвазія

Відрив клітин від первинного вогнища та руйнування базальної мембрани навколишніх тканин.

Інtrавазація

Проникнення ракових клітин у судини (лімфатичні або кровоносні) та їх переміщення до віддалених органів.

Колонізація

Екстравазація (вихід із судин) та створення сприятливого мікрооточення для росту вторинного вогнища.

Прионципи лікування пухлин

- Хірургія

Видалення локалізованих пухлин. Часто є основним етапом лікування.

- Імунотерапія

Використання сил імунної системи для боротьби з раком.

- Хіміо- та Таргетна терапія

Системний вплив на поділ клітин або блокування специфічних молекулярних мішеней, критичних для пухлини.

- Радіотерапія

Локальне опромінення та руйнування пухлинних клітин за допомогою високоенергетичних променів.

